N°. 373. # DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZONDAG 6, MAANDAG 7 AUGUSTUS.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau der Grondwet.
Jan Hendrikstraat, [illegible]

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 70, Ned. Cour.

De heer Rochussen over de Landrente.

I.

Bij de discussiën over het Regerings-reglement voor Indië is duidelijk gebleken, dat zeer vele leden der Kamer, bij wie men mindere bekendheid met Indische zaken mag onderstellen, zich aansluiten aan de meening der zoogenaamde Indische specialiteiten; sommige omhelzen de gevoelens door den heer VAN HOËVELL ontwikkeld, een grooter aantal ondersteunt het stelsel, dat verdedigd wordt door de heeren BAUD en ROCHUSSEN. Beide deze laatsten hebben de betrekking van Opperlandvoogd bekleed; de eerste is daarenboven zeer langen tijd Minister van Koloniën geweest, en schijnt ook na zijne aftreding, op den duur en tot op dit oogenblik, een niet geringen invloed op het beleid der koloniale zaken te hebben uitgeoefend. Is het dan wonder, dat beiden, als bij uitnemendheid, zaakkundig beschouwd worden, en dat hun gevoelen door de meerderheid wordt gevolgd?

De bedaarde, maar toch krachtige bestrijding is echter niet zonder vrucht gebleven. Op weinige uitzonderingen na, heeft de Kamer begrepen, dat in deze wet over de groote beginselen geene bepaalde beslissing moest genomen worden; niet te praejudiciëren was het heerschende denkbeeld, maar nergens is dit treffender uitgekomen, dan bij het artikel over de landrente.

Het amendement van den heer VAN NISPEN op dat artikel is met algemeene (51) stemmen aangenomen. De wijziging is dan zeker onbeduidend geweest, zou men zeggen; verre van daar: het beginsel werd er geheel door veranderd.

De Regering wilde, dat de dorpsaanslag, eens en voor altijd, zou bestendigd worden; de heer VAN NISPEN stelde voor, het woord *voorloopig* in te voegen, *opdat blijke, dat het eene bestendiging geldt tot tijd en wijle.*

De Regering wilde, dat de grondslagen van den dorpsaanslag door den Gouv.-Generaal zouden vastgesteld worden; de heer VAN NISPEN stelde voor een tweede alinea in te voegen, luidende: *„De grondslagen voor den aanslag in de landrente worden bij algemeene verordening vastgesteld."* Zijn wensch was, alles onbeslist te laten, behalve alleen, dat er voortdurend landrente zou geheven worden. Ten opzigte van de heffing bij dorps- of individuelen aanslag, ten aanzien van de grondslagen en van de personen door wie ze zouden worden vastgesteld, wenschte hij niets te bepalen.

De Regering wilde, dat in het jaarlijksch verslag over Indië opgave gedaan werd van de maatregelen door den Gouv.-Generaal genomen; de heer VAN NISPEN stelde voor, de woorden *door den Gouv.Generaal* te doen wegvallen, opdat onbeslist zoude blijven, wie deze maatregelen later zou nemen.

Dat amendement werd ondersteund, en kwam in beraadslaging; noch door den Minister, noch door den heer BAUD of den heer ROCHUSSEN werd het bestreden, geen der leden voerde er het woord over, en het werd met algemeene stemmen aangenomen.

Wij vragen: zou die uitslag mogelijk geweest zijn, indien niet uit de discussie duidelijk ware gebleken, dat omtrent het zoo belangrijke punt van de landrente *alles* nog onzeker is? De Minister heeft erkend, door zich niet tegen de wijziging te verzetten, de heeren BAUD en ROCHUSSEN door te stemmen vóór het amendement, dat zij, in deze, zich niet als *zaakkundig* beschouwden.

Wij vragen: was het wijs, was het voorzigtig van de Regering, om aan de Kamer eene bepaalde beslissing te vragen, over een hoogst gewigtig punt, waaromtrent *zij zelve* nog zoo geheel onzeker is?

Wij verheugen ons in den uitslag; openlijke erkenning toch van niet te weten leidt tot onderzoek, en is de eerste stap tot grondige kennis en helder begrip.

De redevoering van den heer ROCHUSSEN, in de zitting van 29 Julij, over de landrente, is zeer merkwaardig; na de lezing van het *Bijblad* hebben wij dadelijk de pen opgevat, om er iets over te zeggen; maar al schrijvende, bemerkten wij spoedig, dat onze toon te scherp was, en hebben eenige dagen gewacht, om met kalmte die zoo gewigtige zaak te behandelen; nu verheugt ons dit des te meer, omdat wij ingezien hebben, dat eene aandachtige lezing en overweging van eenigzins uitgebreide stukken van die leden der Kamer niet gevergd kan worden, welke zelf bijna dagelijks aan de discussie deelnemen.

Wij nemen het den heer ROCHUSSEN niet kwalijk, dat hij de Britsche enquête niet bestudeerd, maar alleen doorgeloopen en er zeer merkwaardige gezegden in gevonden heeft. Wij begrijpen zeer goed, dat, bij de menigvuldige werkzaamheden der Kamer, hij tot opzettelijke studie geen tijd gehad heeft; maar het spijt ons, dat hij niet even gul erkend heeft, onze reeks van artikelen over de landrente niet gelezen, maar slechts even doorgeloopen of liever ingezien te hebben; hij neemt den schijn aan als of hij die artikelen gelezen had. Hij zegt toch: „Blijkbaar heeft die schrijver zich veel moeite gegeven, en hij is getreden in vele onderzoekingen." Wij onderstellen, dat de heer ROCHUSSEN dit uit de uitgebreidheid der stukken heeft opgemaakt, want wat hij er van zegt, bewijst dat hij ze niet, of althans niet goed, gelezen heeft; wij hebben toch niet, zoo als de heer ROCHUSSEN meent, uit de Engelsche enquête trachten aan te toonen, *dat de ware wijze van heffing gelegen is in een kadaster met persoonlijken aanslag* ('t geen trouwens zeer moeijelijk zou geweest zijn, daar het tegendeel uit die enquête blijkt); maar wij hebben gezegd, dat bij Indische landrente nimmer sprake kan zijn van *persoonlijken* aanslag, omdat alle regten en verpligtingen berusten op den grond; dat dorps-aanslag beter is dan eenige andere vroegere wijze van heffing; maar dat de gewijzigde dorps-aanslag der N.-W. provinciën, het groote vraagstuk der Indische landrente geheel had opgelost, en dat, welk stelsel men ook aanneme, het beginsel moet zijn: heffing van een gedeelte der zuivere rente, niet van een gedeelte van den oogst. Wij meenen, dat dit iets geheel anders is, als kadaster met persoonlijken aanslag.

Kan de heer ROCHUSSEN beschouwd worden als zaakkundige, wat de landrente in Britsch-Indië betreft? Wij betwijfelen het, en zullen dit met feiten trachten te bewijzen.

De heer ROCHUSSEN kent de nieuwste officiële stukken niet *geheel*, en dit kan gedeeltelijk tot zijne verontschuldiging strekken; hij spreekt toch van de 7000 vragen en antwoorden, in de bundels van de Britsche enquête opgeteekend, die hij *doorgeloopen* heeft; hij kent dus niet het vijfde rapport van het Lagerhuis (de latere zijn nog niet uitgekomen), loopende tot vraag 8432, en evenmin het belangrijke rapport van J. THOMASON, Lieut.-Governor der N.-W. provinciën, van 25 Sept. 1848, te vinden in de Bijlagen van dat deel; maar hij schijnt daarenboven geheel onbekend met de enquête bij het Hoogerhuis, waar 9040 vragen gedaan zijn, en dus natuurlijk ook met de bijlage C, in het derde rapport, behelzende statistieke bescheiden, opgehelderd door kaarten, betrekkelijk Indië, onlangs opgemaakt en gedrukt ten gebruike voor directeuren der Oost-Indische Compagnie (1). Maar de heer ROCHUSSEN was bekend, of kan ten minste bekend zijn met de officiële opgaven der bevolking en de opbrengst van de landrente in 1849—50, die te vinden zijn in het eerste rapport Lagerhuis, p. 280 en 339, en daarom is het ons onverklaarbaar, hoe hij tot de *wetenschap* gekomen is door naauwkeurige becijferingen, dat de landrente in Britsch-Indië f $2\frac{1}{2}$ per ziel, in Ned.-Indië slechts f 1 per ziel bedraagt. Hij zegt de bewijzen te kunnen geven van het hetgeen hij aanvoert: wij zouden die bewijzen gaarne zien, zij zouden vooral voor de Engelsche compagnie veel waard zijn. Door deze wordt toch de bevolking opgegeven te zijn 99,409,902 en het bedrag der landrente 15,652,399, pd. st., na aftrek van alle de kleine belastingen en schattingen van inlandsche vorsten, die, zoo als de heer ROCHUSSEN weet, geen landrente zijn, maar volgens de comptabiliteits voorschriften der compagnie, onder het hoofd landrente geboekt worden. Die officiële cijfers hebbende, komen, dunkt ons, naauwkeurige becijferingen weinig te pas. Als men het cijfer der bevolking deelt in het cijfer der landrente, dan vindt men op eene zeer eenvoudige wijze, dat de landrente in Britsch Indie per ziel slechts f 1.88 opbrengt; dus f 0,62 per ziel minder dan de heer ROCHUSSEN meent te kunnen *bewijzen*?

Gaarne zouden wij ook weten, waar toch in Britsch Indie het oude dorpstelsel ten deele bij admodiatie nog bestaat: geen enkele der ambtenaren noch in Engeland, noch in Indie weet er iets van; te vergeefs zou men er ook naar zoeken in de bovenvermelde statistieke bescheiden aan het Hoogerhuis medegedeeld, waaronder zeker niet het minst belangrijke is, het stuk over landbezit en landrente.

De heer ROCHUSSEN zegt verder: „Nu meen ik *wel* „gezien te hebben, dat in de N. W. Provincien waar „een kadaster is ingesteld, de dorpsaanslag daarom „toch niet uit het oog wordt verloren, namelijk daar „waar ze vroeger bestond." Wij hebben de stellige wetenschap, dat de heer ROCHUSSEN *niet* wel gezien heeft. Het doel van de regeling in die N. W. Provinciën, was, om den vroeger op vele plaatsen bestaanden aanslag van ieder stuk grond, te doen vervangen door dorps aanslag, en den dorpsaanslag te handhaven, waar die bestond. Dat doel is volkomen bereikt: geen andere aanslag is daar meer bekend, dan de dorpsaanslag; in de statistieke bescheiden wordt het duidelijk verklaard: „in de N. W. Provinciën is het landbezit onder ge„meenschappelijken aanslag." (2) Wij kunnen het den heer ROCHUSSEN echter gemakkelijker maken. Hij bezit het vierde rapport Lagerhuis, welnu in antwoord op vraag 5218, verklaart de heer PRIDEAUX, hoogste ambtenaar voor de belastingen bij de compagnie, op 30 Mei 1853 het volgende: „Nagenoeg tien jaren geleden „is de algemeene regeling der landrente in de N. W. „Provinciën ten einde gebragt: een zeer naauwkeurig „onderzoek had plaats gevonden naar de regten van „alle belanghebben, die eenig aandeel in de dorpen „hadden. Met inachtneming van alle die regten heeft „de vaststelling algemeen plaats gevonden in overleg „met de dorpen. Het bedrag, dat door het geheele dorp „gezamenlijk moet betaald worden is onveranderlijk „vastgesteld voor 30 jaren, ieders aandeel daarin, is „bij onderlinge schikking bepaald. Alle verbeteringen „door het graven van putten, of het ontginnen van „woeste gronden komen ten voordeele der dorpelingen, „niet van het Gouvernement. Na verloop van 30 jaren „kan de aanslag herzien worden."

Wij vertrouwen, dat de heer ROCHUSSEN zal erkennen, dat de landrente in de N. W. Provinciën op eene geheel andere wijze geheven wordt, dan hij meende. Wij erkennen daarentegen gaarne, dat hetgeen hij zegt over den toestand op Java, ook naar onze meening, volkomen juist is. Men vindt daar gemeen bezit of bebouwing voor gemeene rekening, dat is zemindary-landbezit, en ook individueel bezit of bebouwing voor bijzondere rekening met gemeenschappelijke verantwoordelijkheid, dat is putteedaree landbezit; in beide gevallen wordt de landrente volgens den gemeentelijken of dorpsaanslag geheven, en daarom juist zal het, naar ons inzien, zoo gemakkelijk gaan, om het N. W. stelsel op Java in te voeren: daarom juist zouden de bijzondere voordeelen van dat stelsel zich op Java, zoo mogelijk, nog spoediger en sterker vertoonen, dan in de N. W. Provinciën.

---

(1) Statistical Papers, illustrated bij maps, relating to India, recent prepared by and printed for the court of Directors of the East-India Company, pag. 119—178.

(2) In the N. W. Provinces the land is held under putteedaree settlement. (Statistical papers pag. 146). Wat Bengalen, Bombay en Madras betreft leest men: the land is held *chiefly*: omdat daar geen eenvormig landbezit bestaat.

Niet zonder beteekenis is de houding, die de anti-revolutionnaire partij sedert de laatste dagen heeft aangenomen jegens het tegenwoordig Bewind en de constitutionnele partij. Meer dan vroeger wordt het liberalisme onderscheiden in *kerkelijk* en in *politiek.* Het oordeel over de Synode of het hoogste Kerkbestuur in de Nederlandsche Hervormde Kerk, kan niet van onbarmhartigheid worden vrijgepleit. Men zoekt tegen haar hulp bij den Staat en bedriegen wij ons niet, rekent men op de medewerking der constitutionnele partij.

Wij kunnen ons gevoelen staven met menige aanhaling uit *de Nederlander* van de laatste dagen: «jammer dat de Synode ook reeds toen (in 1842) bij uitnemendheid werktuig was van het *kerkelijk liberalisme,* «dat sedert eene reeks van jaren tegen al wat der «Hervormde Gemeente en Kerk en School ter harte «gaat, gekant is.» Maar vooral wordt telkens, wanneer een deel van het adres aan den Koning over de *theologische faculteiten* aangehaald wordt, een zware schuld gelegd op de Regering, «welke bij het *besluit van 2* «*Augustus* 1815 zich, eigendunkelijk en uitsluitend, «belast heeft met de levering van leeraars aan de Ne-«derlandsche Hervormde Kerk; weshalve de zonderlinge «en jammerlijke toestand van die Kerk, welke in de «meesten van haar *leeraars* bestrijders ontmoet van haar «*leer*, grootendeels het werk der Regering is.»

Zulk eene beschouwing verkrijgt te meer gewigt, naarmate daarop gebouwd wordt eene opwekking, bijv.: «Aan deze bestrijding van Gouvernementswege moet «een einde komen; vooreerst door aanstelling, bij voor-«komende vacatures, uitsluitend van hoogleeraren, die, «bij het bezitten der overige vereischten, opregtelijk «en ondubbelzinnig de Belijdenis der kerk zijn toege-«daan; ten anderen, door opheffing, reeds nu, van «de verpligting voor de Kerk om geene leeraars te «beroepen dan die aan 's Lands Hoogescholen gevormd «en opgeleid zijn.»

Wij achten, dat het adres aan den Koning, ingediend door lidmaten van de Hervormde Gemeente te Amsterdam, betrekkelijk de verhouding van de Nederlandsche Hervormde Kerk tot de theologische faculteiten aan 's lands hoogescholen, in volmaakte overeenstemming is met de wenschen der anti-revolutionnaire partij.

Wij zien daarin een krachtig middel om de staatkundige en kerkelijke partijen in beweging te brengen.

Wij keuren de *hoofdgedachte* van het adres ten eenenmale strijdig met onze constitutionnele beginselen.

Wij zien niettemin in dat adres, in zeker opzigt, eene nuttige strekking.

Dat gevoelen gaan wij nader ontwikkelen.

Geen enkele bladzijde van het adres, of het getuigt van eene krachtige veroordeeling van den toestand der Nederlandsche Hervormde Kerk, zoo als wij daaraan, sedert *de Nederlander* als het uitsluitend orgaan der anti-revolutionnaire partij is aan te merken, zijn gewoon geraakt: «Men ziet thans het treurige schouw-«spel, dat de Hervormde kerkleer door de meesten «hunner (de leeraren), in geschrift en van den kansel, «openlijk wordt bespot en bestreden.»

Maar gelijk die toestand door de anti-revolutionnaire partij vroeger meest werd toegeschreven aan de verwaarloozing van het regt der gemeente, of aan een volslagen gebrek van de handhaving der voorschriften van kerkelijk opzigt en tucht door de kerkelijke besturen, — komt nu meer op den voorgrond, dat de oorzaken van dien toestand in de verhouding moeten gezocht worden, waarin die Kerk tot de theologische faculteiten aan 's lands hoogescholen staat. «Aan 's lands «hoogescholen, bij de theologische faculteiten — bepaald «en uitluitend ten behoeve van de Hervormde kerk in-«gesteld — worden de belijdenis van de Hervormde Kerk «en de christelijke grondwaarheden, die zij handhaaft «en op den voorgrond stelt, met de diepste verachting «bejegend. In dezen toestand van de Nederlandsche «Hervormde Kerk *moet* de Regering *haar* werk, de «vrucht van *haar* onderwijs, erkennen.»

In volkomen overeenstemming met hetgeen door de anti-revolutionnaire partij in de laatste jaren is bedoeld, wordt ook thans bij het adres de pligt der Regering aangetoond, om dien beklagenswaardigen toestand te herstellen langs den weg, die reeds lang door de partij werd afgebakend: de tusschenkomst van den Staat in kerkelijke zaken, of, zoo als men zulks het liefst noemt, de handhaving van het regt der gezindheden. «Sire! «de bron, waaruit de ellende der Hervormde Kerk voor «het grootste deel voortvloeit, is onder de magt van «Uwe Majesteit. Die bron is de verkeerde en tegenstrij-«dige opleiding van hare predikanten aan 's lands Hooge-«scholen, waar de leer en de belijdenis dier Kerk stel-«selmatig opgeofferd worden aan hetgeen men de «wetenschap verkiest te noemen.»

Wie zal ontkennen, dat de voorstelling van dien toestand en de aanwijzing der oorzaken, waaraan hij moet worden geweten, een krachtig middel is, om de staatkundige en kerkelijke partijen in beweging te brengen? Het ligt reeds in den aard der zaak, dat kerkelijke verschillen, op staatkundig gebied overgeplant en onder de beslissing der Hooge Regering gebragt, uitermate geschikt zijn, om de algemeene aandacht te trekken; maar niets is ook beter geschikt, om partijzucht aan te kweeken en de Regering in eene hoogst moeijelijke en netelige stelling te brengen. Maar vooral, wanneer dit geschiedt op eene wijze, als bij het adres, dat alom ter teekening wordt verspreid en ook buiten Amsterdam groote ondersteuning zal verwerven. Het kan niet anders, of dit adres maakt furore, zoo men slechts let op de volgende daarin voorkomende zinsneden: «De Regering heeft door hare beambten, de «Professoren, aan de Nederlandsche Hervormde Kerk «voortdurend predikanten geleverd, *wien geleerd was de* «*belijdenis dier Kerk te verachten, en iedere grondwaar-* «*heid van het Christendom, door haar vooruitgezet, te* «*miskennen.* Hoe kunnen de Hervormden bij zoodanige «omstandigheden lijdelijk blijven, en zich van alle te-«genspraak onthouden, terwijl men hen op alle punten «in hunne godsdienst aangrijpt, hun regt en vrijheid «met voeten vertreedt, en hen en hunne kinderen over-«stelpt met leeringen, die, volgens hunne overtuiging, «ten hoogste verderfelijk en met de zaligheid onbe-«staanbaar zijn? Inderdaad, Sire! voor Uwe Hervormde «onderdanen *bestaat in dit Rijk geene vrijheid van* «*godsdienst meer!* God zelf zal blazen in alle werken «der ongeregtigheid, Sire! Het is niet mogelijk de «Hervormde bevolking op den duur van hare godsdienst «en godsdienstoefening verstoken te doen zijn. Wan-«neer de Heer opstaat, om, gelijk als in vroegere «dagen aan onze vaderen, ook thans weder verlossing «te schenken van geestelijke overheersching, zal het «weinig baten, dat de tegenpartij zich achter Regle-«menten verschanst en achter dubbelzinnige en rekbare «volzinnen verscholen heeft.» En — om nu de geheele zaak in het midden der politieke geschillen te werpen — wordt ten slotte Z. M. eerbiedig «verzocht, dat het «Hem gelieve te behagen, maatregelen te nemen, «*waardoor hunne Kerk gehandhaafd worde bij hare grond-* «*wettige vrijheid en regten*».

(*Vervolg hierna.*)

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Oostersche quaestie trekt weder meer en meer de aandacht tot zich. De telegraaf heeft ons het berigt medegedeeld, dat de Russen reeds tot Silava en Dereschti zijn teruggetrokken. Zij zouden door de Turken gevolgd worden en Omar-Pacha wordt te Bucharest verwacht. Men wil, dat Wallachije den 1en Augustus ontruimd zal moeten zijn en dat het Russische leger de linie van den Sereth zou bezet houden. Of de Russen zich daar zullen vestigen, dan wel geheel gehoor geven aan de sommatie van Oostenrijk en ook Moldavie ontruimen, dit is nog steeds twijfelachtig; maar zeker is het, dat Wallachije door hen ontruimd wordt. Men kan den intogt der Oostenrijkers in de Vorstendommen nu ook als aanstaande beschouwen. De Oostenrijksche regering, heeft in afwachting van het herstel van den Hospodar van Wallachije, den baron Gehringer tot burgerlijk commissaris van Wallachije benoemd.

De Parijsche *Presse* betwijfelt, dat de prinsen Stirbey en Ghika als Hospodars van Moldavie en Wallachije zullen hersteld worden, omdat dit feit zou moeten doen onderstellen, dat er eene geheime overeenkomst tusschen Oostenrijk en de Westersche mogendheden zou bestaan, volgens welke Oostenrijk het protectoraat over de Donau Vorstendommen op zich zou nemen. Wij achten dit, zoo als wij vroeger reeds hebben medegedeeld, geenszins onmogelijk in dien zin, dat de onzijdigheid der Vorstendommen door alle groote mogendheden zou worden gewaarborgd en dat aan Oostenrijk, als aangrenzenden staat en als de grootste belanghebbende bij die onzijdigheid eene soort van uitvoerende magt van dit gemeenschappelijk protectoraat zou worden opgedragen.

Men houdt zich thans meer en meer bezig met de waarschijnlijkheid van een aanval op de Krim door de oorlogsmagt der verbondene mogendheden, daar de operatien aan den Donau, althans vooreerst, wel niet tot iets zullen kunnen leiden.

De aanval en de vermeestering van Bomarsund, die reeds eenige dagen vermeld was, schijnt ook tot de verdichtselen te behooren. Een Engelsch blad deelt een brief van de vloot geschreven, mede, volgens welken de admiraals van de Oostzee-vloten niet voornemens zouden zijn die vesting te bombarderen, maar ze van de land- en zeezijde te gelijk zouden aanvallen, ten einde de vestingwerken niet te zeer te beschadigen en zich daar te vestigen. Intusschen kan het berigt van den werkelijken aanval ons elk oogenblik toekomen, daar de telegraaf mededeelt, dat de eerste divisie landingstroepen bij de Alands-eilanden was aangekomen. De depêche, welke dit mededeelt, is gedagteekend uit Stockholm den 31 Julij.

Denzelfden avond zou de Koning van Zweden, volgens de telegrafische berigten, aan den Raad van State hoogst belangrijke mededeelingen doen. Verder zegt de telegraaf niet welke mededeelingen en waaromtrent die zullen gedaan worden.

Uit Malta is per telegraaf gemeld, dat de troepen, die de Bei van Tunis ter hulp van de Porte zendt, den 29 Julij aldaar waren aangekomen.

Eene depeche uit Athene meldt, dat de heer Mauro-Cordato, de nieuwe Minister President, den 29 Julij den eed in handen van den Koning zou afleggen, en dat de geruchten ongegrond zijn, dat die heer zijne ...
niet zou willen aanvaarden.

Het Engelsche Lagerhuis heeft den 2 dezer de ...
genomen, waarbij aan alle Engelsche onderdanen verboden
wordt, Russische schuldbrieven, bons of obligatien aan te
koopen, die sedert 29 Maart 1854 zijn uitgegeven, op straf
van hoog verraad. Hiervan zijn alleen uitgezonderd
Engelsche onderdanen, die eene erfenis aanvaarden of in
het bezit komen van de goederen van een insolvent
schuldenaar.

Uit Spanje is niet veel belangrijks te vermelden. O'Don-
nell was des avonds van den 29sten, even als Espartero
des morgens met uitbundige vreugde te Madrid ontvangen.
Deze twee mannen hebben elkander openlijk om...
blijk van hunne volkomene overeenstemming. Espartero
had zich den 30sten nog niet uitgelaten over den ...
dien hij in de staatkunde zou bewandelen. Op eene ...
van gelukwensching van de ajuntamiento van Madrid
had hij wel zijne gehechtheid aan de vrijheden der ...
betuigd, maar zich slechts in zeer algemeene bewoordingen
uitgelaten. Wij weten, dat het kabinet den volgenden ...
gevormd was, en het zal noodig zijn, zijne handelingen
af te wachten, vòòr dat men er iets van zeggen kan.

De opperste junta heeft een proclamatie bekend ge...
dat zij hare betrekking eerst bij de bijeenkomst der ...
zou nederleggen.

Den 30 Julij was Madrid nog met barricades ...
Men was niet zonder eenige vrees voor tegenstand ...
afbreken der barricades, dat den 31 zou plaats heb...
nadat de Koningin vergezeld door Espartero en O'Do...
de zoo herhaaldelijk aangekondigde revue over de na...
garde zou hebben gehouden.

In Catalonie rigten eenige benden boosdoeners gro...
heil aan. Men verwacht het nemen van gestrenge m...
gelen tegen hen.

De Kamer van Afgevaardigden van Portugal heeft, ...
berigten van den 29 Julij, de wet aangenomen, d...
regerings-zeepmonopolie opheft. Den 28sten is de ...
de middelen tot dekking van de uitgaven aangenom...
uitvoerregt op staaf- en gemunt zilver is van 10...
100 rees verminderd. De Cortes zou den 4 dezer g...
worden. Men gelooft, dat het mogelijk is, dat het ...
gesche gouvernement verlof zal krijgen om het tari...
in- en uitgaande regten bij Koninklijk besluit met ...
te verhoogen.

De *Mauritius* heeft berigten van de Kaap tot 26 ...
aangebragt; zij bevatten geen belangrijk nieuws.

De Amerikaansche bladen deelen den text mede ...
tractaat, dat door Commodore Perry, tusschen de ...
nigde Staten en Japan is gesloten. Wij zullen later ...
terugkomen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN ZATURDAG, 5 AUGUSTUS.

De beraadslagingen worden voortgezet over art. 1...
pens de drukpers) van het ontwerp tot vaststelli...
het reglement op het beleid der Regering in Ned. ...

De heer SLOET, komt, volgens vroegere beloft...
op het besluit van Januarij 1854, in verband tot d...
artikel. Hij had zulk een besluit nooit van den ...
van Kolonien kunnen verwachten. Hij erkent de no...
lijkheid van de handhaving van het eigendomsregt op...
archieven; hij weet dat er misbruik, ja zelfs die...
geheime minuten is gemaakt; dit verdient hoogelijk...
ring, maar wat was daarvan de aanleiding? de ...
ontkenning van feiten en de knellende banden, w...
publiciteit gewikkeld is: banden die zij niet kan ...
verdragen.

Het besluit echter wil de geheele indische admi...
onder een diepen sluijer laten; daarop heeft z. ...
disch gouvernement geen regt. Het is eene ongehoo...
een geheel koloniaal beheer over 20 millioen men...
de publiciteit te onttrekken; het is ongeoorloofd, ...
wettig in ons land; welk vertrouwen kunnen we ...
in de jaarlijksche verslagen stellen? Hoe zullen we ...
king van dit Reglement leeren kennen? Spr. door...
bepalingen van het besluit en staat bij de gevolg...
deszelfs werking stil, en wijst het harde en ongerij...
de strafbepalingen, in het besluit voorkomende, ...
geringste mededeeling van wat volstrekt geen staat...
is, wordt gestraft met ontzetting, pensioen-verlies, ...
boete, op de erven verhaalbaar, zelfs bij lijfsdw...
een termijn van prescriptie van 30 jaren. Welk ve...
kan men dan stellen in de verklaring van den he...
van gisteren, zeggende: «ik vrees niet, dat de ...
van art. 113 in Indie eenige ongelegenheid zal b...

Wat nu het art. zelf betreft, wijst hij op eenig...
gen van de werking van het art., en kiest hij ...
standpunt van beoordeeling van den heer Thorbecke ...
de vrijheid van drukpers in Indie, vooral is in he...
van het Gouvernement. Hij gelooft, dat zonder ...
drukpers, het binnenlandsche bestuur nog meer ...
en de misbruiken ongehinderd en welig zullen ...
heeft gezegd, dat men de toevlugt zal nemen to...
landsche bladen, de *Singapore Free Press* ...
bladen. Dat zal ook geschieden. Denkt men dat h...
sche bladen op Java kunnen worden geweerd? ...
dit te doen? Welk vertrouwen kan men in ...
stellen, dat even als het nachtgevogelte zich sch...
de vale vleugelen der duisternis. En wilt ge ...
den invoer van uit Nederland gedrukte ...

ren; denk dan eens aan welke belemmeringen de handel en het verkeer worden blootgesteld. Al de balen, kisten en koffers moet gij doorsnuffelen om te zien of er ook een *Handelsblad*, eene *N. Rott. Courant*, een *Indiër* of een tijdschrift voor Ned. Indie in verborgen ligt! en gij hebt ook al de schepen te visiteren, niet alleen Nederlandsche, maar alle andere van alle omliggende bezittingen. Spr. gaat nu over tot de behandeling der rede van den heer Baud, die een kruistogt heeft ondernomen tegen de vrijheid van drukpers *in het algemeen*, in Frankrijk, Engeland en Amerika, en zulks op een gezag van een ongenoemd schrijver, die nog al eenmaal minister was. Waarom niet, vraagt spreker, als 't om een gezag te doen ware, waarom niet op Roijer Collard gewezen, waarom niet van der Palm aangehaald in zijne schoone rede bij de onthulling van het standbeeld voor Laurens Coster. Doch hij schaamt zich in 1854 de verdediging van de vrijheid van drukpers op zich te nemen in eene zaal der Nederlandsche vertegenwoordiging. De heer Baud is geëindigd met te zeggen: bedenkt dat de grondzuilen van ons bestuur in Indie *zwak* zijn. Spr. is verbaasd; hij dacht dat zij *vast* waren, het zijn zijn *eigene* grondslagen, de zuilen van zijne *eigen* bestaan. Doch, zijn ze zwak, wankelen zij, sticht dan nieuwe zuilen en schrijft er op: regtvaardigheid en menschenmin.

Hij eindigt met eene schets te geven van de beginselen van het reglement en dan vraagt hij het een ieder: heeft dan het koloniaal bestuur geene strekking om uit te dooven en uit te blusschen, en wordt dan niet de toekomst van 20 milioen menschen bedorven.

De heer VAN BOSSE komt andermaal terug op het onderscheid tusschen het ontwerp van 1851 en het tegenwoordige op dit punt, hetgeen hij vooral uit de destijds gewisselde stukken bewijst. Toen was de grens de publieke orde en niet de algemeene benaming van: belang van den staat. Wat hij gisteren gehoord heeft, heeft op hem een pijnlijken indruk te weeg gebragt, vooral wat de heer Baud tegen de drukpers-vrijheid, in het algemeen, aanvoerde. Hij zegt alleen dat, welke ook de nadeelen zijn aan eene vrije drukpers verbonden, hij de landen waar zij bestaat, verkiest boven die waar zij niet bestaat. Hij verkiest Engeland, Amerika en Nederland, boven Rusland en Italie. In verband met de denkbeelden van 1851 stelt hij als subamend. op het amend. van den heer Mackay voor, om in de eerste alinea in plaats de woorden »dan in het belang van den Staat," te lezen: »dan tot verzekering der openbare orde."

De heer DE KEMPENAER vindt het artikel zeer wijs en zeer voorzigtig en heeft bezwaren tegen al de amendementen. In een constitutionnelen staat is vrijheid van drukpers noodig; in een staat van alleenheersching niet, hetgeen hij in het breede uiteenzet.

De heer STOLTE zal over het art. spreken alsof hij zich op Java bevond. Er zal, zegt men geene meerdere kennis van den archipel verkregen worden en geene diensten aan het Gouvernement bewezen worden door voorlichting, als dat zoo is, dan ware hij er voor, maar laten wij ons op geen dwaalspoor laten brengen. Hij ziet in de vrije drukpers in Indie ondermijning en zekere ondergang dier rijke bezittingen.

De heer VAN NISPEN heeft alleen eene vraag aan de kamer en aan den heer Mackay te doen, omtrent zijn amend. Hij vraagt aan den heer M. of hij niet had moeten bepalen dat de geschriften, die uit Nederland in Indie worden ingevoerd, in de *Nederlandsche* taal moeten zijn, om te weren dat van hier uit in de Javaansche taal invoer op Java kan plaats hebben. Eene aanvulling van het amend. in dien zin gelooft hij dat noodig is. — Men zeide dat dit tot dus verre nog nog niet was geschied, maar tot nu toe bestond er ook nog geen regt tot invoer van buitenlands gedrukte stukken; het werd toegestaan, maar het kon geweigerd worden.

De heer V. AKERLAKEN is 1°. in beginsel de vrijheid van drukpers in allen deele toegedaan; het is een der grootste voorregten van de maatschappij Voor eenige jaren was dit denkbeeld algemeen. De reactie heeft daarop sedert eenigen tijd inbreuk trachten te maken; hier en daar is de censuur ingevoerd. Ook in deze vergadering hebben zich tot zijne verbazing stemmen doen hooren tegen de vrijheid van drukpers. Over het algemeen ziet men de groote voordeelen van de vrijheid van drukpers over het hoofd en ziet men alleen op de misbruiken.

Maar ten *tweede* vraagt hij of dit beginsel der Europesche maatschappij ook in Indie kan worden ingevoerd? Hij betwijfelt dit. Hij gelooft dat aldaar meerdere beperking noodig is. Daarom heeft hij eenig bezwaar tegen het amend. van den heer Thorbecke, dit gaat eenigzins te ver; voor de indische maatschappij is enkel repressie niet genoeg. Maar hij heeft nog veel meer bezwaar tegen het artikel der Regering, waarbij alles is overgelaten aan het welbehagen en willekeur van den tijdelijk belanghebbende.

De heer ROCHUSSEN heeft gisteren gehoord, dat de heer Jonker Curtius eenmaal gezegd heeft; »De drukpers is de Koningin der aarde: die haar verbreken wil, zal door haar verbroken worden." Hij kende die uitdrukking niet; hij weet niet bij welke gelegenheid die gebezigd is; maar hij veronderstelt toch, dat hij bedoeld zal hebben de Europesche aarde, terwijl in de uitdrukking ook niet aangeduid is of 't een absoluut of een beperkt gezag was, welke die Koningin uitoefende. Hij ontkent de heerschappij der drukpers niet, en meent, dat men, om het misbruik het gebruik niet moet keeren. Hij hoopt, dat wij meer en meer de weldaden der vrije drukpers zullen uitbreiden, en dat het misbruik verminderen zal. Maar wat nu de toepassing daarvan op Indie aangaat, zegt Spr., dat Ned. Indie in [illegible] tijd nog niet vatbaar is voor volkomen vrijheid van drukpers, met het oog op de zamenstelling der Indische maatschappij. Daar zou meer kwaad dan goed uit die vrijheid voortspruiten, en hij zou die (vooral als hij let op de verhouding van het Europeesch tot het inlandsch gezag) zeer schadelijk achten.

De heer V. HOËVELL zegt, dat het eene zonderlinge positie is, dat hij hier de vrije invoer van gedrukte stukken uit Nederland (sedert eeuwen bestaande) moet verdedigen tegen de Regering en hare verdedigers; zonderling dat hij het bestaande moet verdedigen tegen reactie. Het verwondert hem niet daaronder den heer de Kempenaer aan te treffen. Indien men hem dit in 1848, toen hij uit Indie terugkwam, zou gezegd hebben, had hij geantwoord: dit is onmogelijk. Nu verwondert het hem niet meer. Voorts treedt Spr. op nieuw in een helder betoog van de noodzakelijkheid eener gematigde vrijheid en van de nadeelen, die eene te groote beperking zouden na zich slepen.

De MINISTER repliceert de heeren Sloet en van Hoëvell en verklaart, dat wat de amendementen aangaat: Dat van den heer Thorbecke voldoet niet aan het oogmerk der Regering en hij kan zich daar dus niet mede vereenigen. — Het amend. van den heer Mackay heeft voornamelijk ten doel den boekhandel te waarborgen tegen verlies of belemmering. Hij acht dien waarborg niet noodig; hij gelooft, dat het art. van het ontwerp daarop geen inbreuk maakt, maar hij doet hulde aan de bedoeling van den voorsteller, en ofschoon hij zich met het amend. *niet* kan vereenigen, ziet hij er evenwel minder bezwaar in, dan in dat van den heer Thorbecke. Ten slotte doet de minister nog opmerken, dat ook aan den heer Duymaer van Twist de beginselen van dit Reglement zijn medegedeeld en dat deze zich daarmede vereenigd heeft, zoodat hij nu zou geroepen worden tot uitvoering van iets anders, dan van hetgeen aan zijne overweging is onderworpen geweest.

Alsnu worden de verschillende amendementen aan eene stemming onderworpen.

1o. Amend. van den heer Thorbecke. — *Verworpen* met 41 tegen 14 stemmen. *Voor* de heeren Ten Cate, Zijlker, van Hoëvell, de Poorter, Jespers, van Eck, Thorbecke, de Man, Westerhoff, Sloet, v. d. Veen, Hugenholtz, v. Bosse en Reinders.

2o. Het sub-amend. van den heer van Bosse op het amend. van den heer Mackay. — *aangenomen* met 34 tegen 21 stemmen.

3o. amend. van den heer Mackay. — *Aangenomen* met 31 tegen 24 stemmen. Tegen de heeren Bosscha, Sander, Schimmelpenninck, van Franck, van 's Gravesande, de Kempenaer, Luijben, Stolte, Engelen, v. Rappard, v. Nispen, Baud, Dirks, Hoekwater, v. Goltstein. v. Lennep, Reinestein, de Brauw, van Foreest, Hoffman, Taets, Gevers, Oosting en Wintgens.

Art. 113 wordt daarna met 44 tegen 11 stemmen *aangenomen*.

Het luidt nu aldus: «Het toezigt der Regering op de drukpers wordt bij algemeene verordening geregeld, in overeenstemming met het beginsel, dat het door de drukpers openbaren van gedachten of gevoelens en het toelaten van elders dan in Nederland gedrukte stukken geene andere belemmering mogen ondervinden, dan in het belang der openbare orde gevorderd wordt.

«In Nederland gedrukte stukken worden onbelemmerd toegelaten, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens regels bij algemeene verordening te stellen.»

Art. 114 wordt na eene korte discussie in stemming gebragt en met 36 tegen 11 stemmen aangenomen.

Tegen de heeren: Westerhoff, Sloet, v. d. Veen, Hugenholtz, Reinders, Zijlker, van Hoëvell, Jespers, van Eck, Thorbecke en Meeussen.

Art. 115 wordt aangenomen zonder discussie, zoo mede de artt. 116 en 117.

Art. 118 geldt de slavenquaestie. Daarop zijn voorgesteld twee amendementen, één van den heer van Hoëvell en een van den heer van Heiden Reinestein.

De heer V. HOËVELL zegt, tot toelichting van zijn amend., dat hij vele jaren reeds gewerkt had om van Nederland een schandvlek weg te nemen, die daarop nog altijd rust. Zijne pogingen, om de slavernij af te schaffen, dagteekenen reeds van 1847 af. Spr. wil den toestand der slaven niet schilderen; want Spr. gaat uit van de onderstelling, dat niemand de slavernij zal willen verdedigen. Hij ontwikkelt derhalve slechts het doel van zijn amend. en dat is drieledig.

1°. Om de quaestie der emancipatie van de slaven in Oost-Indie, af te scheiden van die in West-Indie; omdat dit vraagstuk, voor Oost Indie van zeer eenvoudigen aard is, en de Indische maatschappij door de afschaffing niet zal veranderen. 2°. om in deze wet te vestigen het beginsel, dat de slavernij in Indie is afgeschaft; 3°. om aan dat beginsel reeds dadelijk zoo veel uitvoering te geven, als op dit oogenblik mogelijk is, namelijk, dat de kinderen voortaan geboren niet meer slaven zullen zijn; zijnde die kinderen het eenige middel, waardoor in Oost-Indie de slavernij nog gevoed wordt.

De zaak blijft dus eene zuivere geld-quaestie, ofschoon de eigenaren geen regt hebben op schadeloosstelling. Er kunnen evenwel omstandigheden bestaan, die dat noodzakelijk maken. Een en ander nu wordt door Spr. amend. voorzien. Spr. besluit met de verklaring, dat de algemeene opinie in N. Indie zelve geheel gerigt is *tegen* de slavernij en dat men wenscht, die hoe eer hoe liever te zien afgeschaft. Spr. heeft bovendien eene kleine wijziging gemaakt in het amend., ten gevolge waarvan het aldus luidt: «De «kinderen uit slavinnen geboren, na de afkondiging dezer «wet zijn vrij. De thans aanwezige slaven zijn vrij. Zij treden «in het genot dier vrijheid van het oogenblik, waarop de «schadeloosstelling aan de eigenaren, krachtens algemeene «verordening toe te kennen, wordt toegewezen.

De heer VAN HEIDEN REINESTEIN zegt, dat hij altijd voorstander is geweest van de afschaffing der slavernij; en hij beschouwt haar als een duren pligt en eene noodzakelijke behoefte in dezen tijd. Spr. betreurt, dat de werkzaamheden der emancipatie-commissie nog niet hebben geleid tot eenige uitkomst. Het speet hem, dat hij zich met het amend. van den heer v. Hoëvell niet kon vereenigen, en daarom had hij zelf een ander voorgesteld. Spr. wil de quaestie van de O. I. slaven niet afgescheiden hebben van de W. I.; bovendien zou 't amendem. naar Spr. meening, hinken op twee gedachten, omdat de vrijverklaring geschiedt, maar de uitvoering van eene algemeene verordening wordt afhankelijk gesteld (!!) Spr. eigen amendement strekt, altijd naar Spr. gevoelen, om het beginsel zuiver op te nemen en de bezwaren van dat des heeren van Hoëvell op te heffen. Wel ziet Spr. in, dat men door middel van zijn amend. eigenlijk *niets* behoeft te doen (gelach van goedkeuring;) maar hij wacht van de ministeriële verantwoordelijkheid de beste waarborgen daartegen. (Het amend. wordt sterk ondersteund door de regeringspartij, ook door den heer Baud. Er behoeft geen sterker bewijs, dat het amend. van den heer VAN HEIDEN *eigenlijk niets beteekent*).

De heer HUGENHOLTZ doet een krachtig beroep op de menschen- en christenzin der Vergadering, om dan toch *dit* voorstel van den heer v. Hoëvell aan te nemen, en schildert, door eigen ondervinding geleerd, den toestand der slaven, waaruit het betoog van de noodzakelijkheid der afschaffing van zelf volgde. Het amend. van den heer van Hoëvell beteekende *iets*; Spr. toont aan, dat het voorstel van den heer v. Heiden beloften zijn zonder meer: het geeft *niets*.

De heer VAN LIJNDEN verheugt zich dat, hetgeen niet dikwijls gebeurt, hij met den heer van Hoëvell denzelfden vijand bestrijden kan. Spr. verdedigt dan ook warm het voorstel van den heer van Hoëvell en ontwikkelt het nietsbeteekenende van dat van den heer van Heiden. — Spr. komt ook op de emancipatie-commissie. Hij meent, dat ze zelfs nog geene drie malen is vergaderd: wat uitslag is daarvan te wachten? Ook omtrent het doel der commissie bestond groote twijfel, daar de Min. van Koloniën had verklaard dat de taak was onbeperkt en de Min. van Justitie daarentegen, dat zij alleen de maatregelen, *hoe* geëmancipeerd zal worden had te beramen. Beide Ministers waren tegenwoordig en hij zou gaarne inlichting erlangen.

De heer TEN CATE verdedigt mede in het breede het amend. van den heer van Hoëvell.

De heer BAUD verklaart te zijn een voorzigtige voorstander van de emancipatie. Spr. zegt, dat de meerderheid der Staats-commissie (waarvan hij lid is) tot diezelfde categorie behoort, en wanneer zij nog niet meer heeft uitgevoerd dan is het, omdat de commissie uit alle onze koloniën, waar slaven bestaan, de meest mogelijke inlichtingen heeft gevraagd. Van eenige koloniën zijn reeds antwoorden ontvangen, maar niet van de voornaamste. De commissie kan dus nog niet met volkomen kennis van zaken oordeelen. — Tot de amendementen komende, schetst Spr. vooraf den oorsprong en den toestand der slaven in O.-Indie, en concludeert tot afstemming van het amend. des heeren van Hoëvell; omdat dit daarstelt eene emancipatie in eens, en Spr. was vóór eene vrijverklaring trapsgewijs en langzaam. Wat het 2de amend. betreft, Spr. meende dat het zich met eene voorzigtige emancipatie verdragen kon, en daarom had hij er geen bezwaar in.

De heer SLOET zal kort zijn; want hij hoopte, dat vóór vier uren de slaven in Ned. Indië zullen vrij zijn verklaard. Spr. meende, dat het middagmaal den leden beter alsdan zal smaken, al is het ook, dat de heer Baud hun had voorgespiegeld, dat men dan geen notenmuscaat meer uit Banda zou kunnen krijgen. Spr. wil slechts één enkele vraag rigten tot den heer van Heiden? Zij is deze: wat die voorsteller wel denken zou van een wetsvoorstel, waarin voorkwam de bepaling: »Drenthe wordt gekanaliseerd" — »maar wordt *niet* gekanaliseerd." En dat was immers zijn amend. betrekkelijk de emancipatie der slaven?

De heer DONKER zal, indien hij zich verklaren kan voor één der amendementen, stemmen voor dat van den heer van Hoëvell; maar wenscht eerst de wederlegging te vernemen van de rede des heeren Baud. Voorts maakt Spr. eene opmerking betrekkelijk de redactie van 't door hem voorgestane amendement.

De heer VAN HEIDEN stelt eene wijziging voor in zijn amend., luidende aldus:

»De slaven worden vrij verklaard; kinderen uit slavinnen, na de afkondiging dezer wet geboren, terstond. Ten opzigte der overige slaven wordt de tijd wanneer, en de wijze en voorwaarden waarop bij algemeene verordening bepaald en geregeld."

De heer GEVERS V. ENDEGEEST is tegen de slavernij, en verklaart thans in verlegenheid te zijn welk der amendementen hij zou aannemen; want hij kan nu het verschil niet inzien, dat er tusschen beide zou bestaan. Hij heeft enkel bezwaar in de bepaling, dat de geboren wordende kinderen terstond vrij zullen zijn; want, wat zal het lot zijn van die kinderen? Spr. zal stemmen vóór de amendementen.

De heer VAN DEINSE schaart zich mede, in eene warme rede, onder de voorstanders van de afschaffing, en zal stemmen voor het amend. van den heer van Hoëvell.

De heer LUIJBEN verklaart de slavernij een gruwel; hoe eerder afgeschaft des te beter, en daarom zal hij stemmen voor het amend. van den heer van Hoëvell.

De heer SLOET stelt alsnu voor, in eene avondzitting de discussie voort te zetten. Na wisseling van gedachten daarover, wordt het voorstel met 37 tegen 17 stemmen verworpen, en de verdere discussie uitgesteld tot Maandag ten 10 ure.

's Gravenhage, 3 Augustus.

De eischen van het Engelsche Gouvernement betrekkelijk de bekende zaak van *de Jonge Albert*, kapit. van der Zee, maken, naar wij vernemen, het onderwerp uit van drukke beraadslagingen in den Ministerraad.

Men wil tevens weten, dat, omtrent het te nemen besluit, in den Ministerraad groot verschil van gevoelen bestaat. De heer van Hall moet, o. a., bepaaldelijk van meening zijn, dat de eisch tot uitlevering van schip en lading niet kan of mag worden ingewilligd; en moet zelfs verklaard hebben, eerder zijne portefeuille neder te leggen dan daarin toe te stemmen.

Inmiddels blijft Engeland — en zoo, men wil, nu ook gesteund door Frankrijk — op de inwilliging zijner eischen ten sterkste aandringen. Eene nota-wisseling wordt zeer druk voortgezet. Evenwel vreest men, dat deze zaak tot meer ernstige verwikkelingen aanleiding zal geven. Zoo veel althans is zeker, dat zelfs de tegenwoordigheid van den heer Lightenvelt is noodig geweest, om aan onze Regering het gewigt te doen beseffen, dat Engeland en Frankrijk aan de spoedige beëindiging dezer zaak hechten, overeenkomstig de gedane eischen van lord Clarendon.

Bij het hardnekkig stilzwijgen, dat de *Staats-Courant* in acht neemt over de verhouding der Regering of van hare leden individueel tot de *Amsterdamsche Courant* en de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, in verband met hetgeen die Couranten hebben durven beweren te zijn de ontwerpen dier Regering, verwijzen wij naar den *Belgischen Moniteur* van gister.

Deze Staats-Courant van België wijst het publiek volledig te regt, ten aanzien van eenige feiten, door Belgische dagbladen rakende handelingen der Regering publiek gemaakt. De Belgische Regering volgt alzoo het voetspoor, dat door zoo vele andere regeringen wordt gegeven, om namelijk door het officiële orgaan de publieke opinie in te lichten omtrent de ware toedragt van die zaken, waarin zij meer dan gewoon belang schijnt te stellen.

Onze Regering blijft onverzettelijk het stilzwijgen bewaren over een teeder punt, waaromtrent volledige opheldering door ieder om het zeerst wordt verlangd.

Is het vergedreven hooghartigheid? Is het minachting voor de publieke opinie? Of is het iets anders?

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, die eerst de bedreigingen van de *Amsterdamsche Courant* sanctioneerde, alsof hij sprak met gezag en in naam der Regering, en die later met een soetsappig: «wij hebben het zoo erg niet gemeend,» bij het publiek zijne baldadigheden zocht goed te maken, diezelfde *Nieuwsbode* schoon nog onlangs zich verlustigende in officieuse allures, wil thans eene interpellatie in de Tweede Kamer over het *karakter* van zijne mededeelingen voorkomen door de verzekering te geven, dat hij slechts de tolk is geweest van zijn eigen *stelsel*(?) Bij die verzekering steekt op treffende wijze af, wat in de *Beschouwingen van het oogenblik door den Kluizenaar* verzekerd wordt ten aanzien van het vroeger zoo veel besproken artikel van den *Nieuwsbode*. Daar toch wordt gezegd, dat «dit merkwaardig artikel BLIJKBAAR VAN HET MINISTERIE AFKOMSTIG is.» Neemt men nu in aanmerking, dat de pen van den *Kluizenaar* geacht wordt bestuurd te zijn geweest door hoogere ingeving, zoodat hij, verklarende, dat het artikel in den *Nieuwsbode* «van het Ministerie afkomstig is», dit met stellige kennis zeggen kon, dan mag men vragen, welke waarde de verzekering heeft van den *Nieuwsbode*, dat hij slechts de tolk is geweest van zijn eigen stelsel?

Is het waar, dat de *Kluizenaar* door eenig lid van het Ministerie is geïnspireerd geweest, dan beteekent die verzekering niets, en dan schijnt het nog even wenschelijk als vroeger, dat de Regering uitgenoodigd worde zich openlijk, betreffende het karakter der voor den Koning honende en de constitutionnele regten des Volks bedreigende artikelen van *Amsterdamsche Courant* en *Nieuwsbode*, te verklaren. (*de Tijd.*)

Wij vernemen uit 's Gravenhage, dat de bekende Amerikaansche scheepsgezagvoerder Gibson, die een paar jaren geleden op Sumatra zich in betrekking had gesteld met den Sultan van Jambi, en uit wiens onderschepte briefwisseling gebleken was, dat hij pogingen had aangewend, om het volk tegen de Nederl. regering op te ruijen, en deswege door het Hoog-Geregtshof in Indie tot 12jarige gevangenisstraf was veroordeeld, doch later had weten te ontsnappen, zich thans in de residentie bevindt, en door de Amerikaansche regering ondersteund, gekomen is om zijne aanspraken op schadeloosstelling bij de Nederlandsche regering te doen gelden. (*Handelsblad.*)

---

* H. M. de Koningin wordt tegen den 9 dezer van het Loo in de residentie terug verwacht.

---

* HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik zijn van Soestdijk in de residentie teruggekeerd.

---

* Heden wordt in de residentie op de gebruikelijke wijze de verjaardag van H. K. H. de Kroonprinses van Zweden en Noorwegen, dochter van HH.KK. HH. Prins en Prinses Frederik gevierd, zoo door het uitsteken van vlaggen van de openbare als van vele bijzondere gebouwen, en het houden eener groote parade in de Maliebaan.

Heden middag heeft er bij die gelegenheid bij HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik op HD. buitengoed het *Huis de Paauw* een groot diner plaats, dat door Z. M. den Koning, HH. KK. HH. prins en Prinses Hendrik, en H. K. H. de Groothertogin van Saxen-Weimar-Eisenach met HD. gevolg zal worden bijgewoond.

Tot vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Enter (Overijssel), zijnde eene Koninklijke collatie, is overeenkomstig de door de leden des kerkeraads, mitsgaders kerkvoogden en notabelen, gedane keuze uit eene door het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. opgegevene nominatie, de benoeming uitgebragt op den heer G. J. Sijpens, cand. te Harderwijk.

Naar wij vernemen, moet de laatste Russische leening voor de helft te Amsterdam zijn volgeteekend; de actiën zijn echter niet aan de beurs gebragt, maar onder de hand verkocht. De andere helft zou te Hamburg zijn geplaatst. De conditiën moeten zoo voordeelig zijn geweest, dat binnen korten tijd geene actiën meer waren te bekomen. (*Arnh. Ct.*)

Uit Rome wordt gemeld, dat Prinses Marianne der Nederlanden van de baden van Ischia aldaar zal terug komen, en hare reis naar Silezie voortzetten, om den verderen tijd van den zomer op hare goederen door te brengen.

Arnhem, 4 Aug. Gisteren had in het naburige dorp Elst een vreeselijk ongeluk plaats. Een arbeider verliet in den namiddag met zijne vrouw zijne woning, om zich naar het land te begeven. Hij liet zijne drie jonge kinderen, waarvan de oudste 5 jaren oud was, zonder eenig opzigt in huis achter en sloot het huis. Een korten tijd daarna stond de woning in vollen brand en werd zij met de drie kinderen eene prooi der vlammen. (*Arnh. Ct*)

△ **Arnhem**, 1 Augustus. De *Arnhemsche Courant* het artikel in no. 365 van de *Grondwet*, wegens het voorgevallene met den timmermansbaas O., hier woonachtig, *bijna geheel en al een verdichtsel* noemende, moet Correspondent, volgens het verlangen der Redactie, zich te dien opzigte verantwoorden. Daartoe overgaande, zal Correspondent vooraf aanmerken, dat de beschuldiging wat prematuur en scherp is. Welke Correspondent van een veel gelezen wordende dagblad, zal er lust toe gevoelen, om verdichtsels als niewstijdingen te debiteren? Er kan, bij het inwinnen van berigten, eene fout in de opgave plaats vinden, dat is mogelijk; en welke Correspondent staat daarvoor niet bloot? Men kan niet altijd zoo dadelijk tot de hoofdbron van onderzoek komen, en nieuws vordert spoed, opdat een ander blad niet vóór zij. De *Arnh. Courant* zal, dit artikel lezende, inzien, dat ze zelve niet op de ware hoogte der gebeurtenis is geweest. Wij leveren hier, na den baas O., zelven gehoord te hebben, en zoo als hij zijne verklaring voor den Commissaris van Politie zelf heeft afgelegd, het volgende.

Zaturdag den 22 dezer was baas O. stadwaarts gegaan, om geld te halen, ten einde zijne metselaats aan de keet buiten, des avonds, te voldoen; de timmerlieden zou hij Zondag morgen, ten huize zijns broeders op de Beek afbetalen. Om eene taak te doen afwerken, waartoe hij zijn personeel, bestaande uit een twintig man, gezamenlijk aanspoorde, beloofde hij een tractement. Baas O. verspeelde zijne belofte, het opgedragen werk was des avonds gereed. Onder twintig knechts is de verdeeling van een matig tractement voor ieder gering; er kon dus geen schijn van beschonkenheid bestaan. Na de afbetaling gingen alle knechts uitgezonderd twee, die geene huisvesting in de stad hadden naar Arnhem, daar zij in de loots konden overnachten. Baas O. begaf zich vroegtijdig te bed, in de keet, die hij van binnen sloot, en waarin zich een raam bevond. Niet kunnende slapen, riep een dier knechts, terwijl de andere boven op de keet was geklommen. «Baas geef me je geweer, ik wil zien of ik wat wild kan schieten!» Baas O. stond op, en gaf hem, door de geopende deur geweer, kruid en lood. Bij een herbergier in de nabijheid vernam hij nader, dat zij een tweede geweer op zijn naam ter leen hadden gevraagd. Nu riep de een, die het geweer van den baas had: «Baas! Sta op, het is dag!» — Dat was onmogelijk, want hij had nog geen half uur, zonder te slapen, te bed gelegen. Zijn antwoord was: Ik sta niet op! wat wilt gé? Toen hoorde hij zeggen: «Ik kan er hem niet uit krijgen. Dat roepen om op te staan werd nog herhaald. Die op de keet lag, sprak den anderen toe, doch zoo, dat de baas het kon verstaan. «Hij zal er wel uitkomen,» zeg maar, dat zijn broêrs daar aankomen!» Met die broeders had de baas afgesproken, dat zij bij hem zouden komen, en dat wisten de beide personen. Nu riep de geweerdrager dan ook: «Baas! kom er uit, daar komen uwe broêrs!» Baas O. stond op en keek door het raam, waar hij den gemelden knecht met het geveld geweer zag staan. Nu ontstelde de man en riep hem toe: «Wat wilt ge toch, ga toch heen! Maar neen, het bleef zoo als het was. En eenige oogenblikken daarna, toen de baas, uit vrees, met moeite onder de krib was gekropen, hoorde hij werkelijk de stemmen zijner broeders. Nu kwam hij te voorschijn en opende de deur. Intusschen had een der broêrs, den geweerdrager gevraagd, wat hij met dit geweer moest doen. Het antwoord was: «Wij moeten hier wacht houden.» Het geweer nam de baas zelf in de keet, schoon hij zeer ontsteld was. Nu gingen de broeders met den baas in de naastbijgelegen herberg, om een glas bier te gebruiken. Hier kwamen die twee knechts ook. De hoofd-belhamel wilde den baas naderen, en toen deze hem gebood op een afstand te blijven, viel hij op de knieën en zei: «Baas! maak me niet ongelukkig!» De baas antwoordde: «Dat is mijn doel niet, maar ik beveel je Maandag niet meer op het werk te komen!» Nu herhaalde hij, zijne pet nedersmijtende: «Schiet me dan maar dood!» — De baas ontstelde op dit verzoek, en zei hem, dat hij zich moest verwijderen. Inmiddels was het morgen geworden, en baas O. ging met zijne broeders naar de stad. 's Maandags kwam de baas met al zijn werkvolk aan. Een der twee beruchte knechts nam de vlugt, maar de andere bleef, en toen hij niet goedschiks wilde vertrek[…] de baas hem, met eenige knechts wegbrengen. Di[…] zóó den commissaris medegedeeld zijnde, heeft O[…] men, dat de knecht door de politie buiten de ju[…] van Arnhem is gebragt. Het lijdt dus geen twij[…] er heeft kwaad voornemen bij hem bestaan, dat [...] ten uitvoer heeft kunnen brengen, waartoe anders [...] haalde pogingen, om den baas te doen opstaan, die zoo[…] bemerkt scheen te zijn, weinig geld, maar toch een bankje[…] *f* 100 bij zich had; en waartoe zou baas O, had hij [...] kwade toespraak gehoord, zich met moeite onder de [...] hebben neêrgevleid? Ziedaar de ware toedragt der zaak[…] de verlangde verantwoording.

Z. M. heeft benoemd tot subst.-griffier bij de arr.-[…] te Tiel, Mr. J. F. L. E. E. Scheidius, adv. te Arnhem[…] aan C. M. P. Malingré, eervol ontslag verleend als pl[…] vervanger van den kantonregter te Heusden.

Per Telegraaf.

Frankfort, Zaturdag 5 Augustus. Denemarken [...] in de zitting der Bondsvergadering van eergisteren, [...] der eenig voorbehoud, zijne goedkeuring geschonken [...] het Oostenrijksch-Pruissisch tractaat en is tot dat tra[…] toegetreden.

Bucharest, Maandag 31 Julij. Prins Gortsch[…] heeft, bij het verlaten van de provincie, de Boyards [...] dankt voor hunne betoonde welwillendheid en hun a[…] kondigd, dat hij vroeger, dan men onderstelde zou [...] komen. De gewone circulatie begon zich te herstellen[…]

Weenen, Vrijdag 4 Aug. Met gespannen verwa[…] ziet men op morgen de openbaarmaking van een keiz[…] manifest te gemoet.

De reserve-corpsen zijn opgeroepen.

Londen, Zaturdag 5 Aug. Het Parlement is to[…] 12 dezer maand geprorogeerd.

Smyrna, Woensdag 26 Julij. De inlandsche bev[…] verkeert in zekere spanning tegen de Europeanen. D[…] lera is hier uitgebarsten.

Londen, Zaturdag 5 Augustus ($1\frac{1}{2}$ ure). Consols $92\frac{7}{8}$, 93; Mexico N. 3 pct. $24\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $\frac{3}{8}$, 69; Gren. Uitg $6\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; Ecuador $3\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Spanje bi[…] 3 pct. $38\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{3}{4}$, $19\frac{1}{4}$; dito Certific. 4[…] dito Passive 4, $4\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 83; dito 5 p[…] Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 61; dito 4 pct. 92; Sardinie 5 pct. 8[…]

De Consols vast.

Liverpool, Zaturdag 5 Augustus. De katoen[…] leverde weinig handel op. 8000 balen zijn tegen o[…] derde prijzen omgezet.

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 5 Augustus 1854

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{15}{16}$ 60	*Hope* 1798/1816	5	100[…]
Dito Certificat. .	3	$71\frac{5}{8}$	Dito 1828/1829	5	
Dito Dito . .	4	$89\frac{9}{16}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{9}{16}$	Cert. 1831/1838	5	84[…]
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	84[…]
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$	122	Dito *Stieglitz* .	4	77[…]
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	$48\frac{7}{8}$	Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$19\frac{3}{16}$ $\frac{1}{4}$	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. $^{o}/_{m}$.	3	$34\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{7}{8}$ 5	Metalliek . . .	5	6[…]
Amort. Schuld.		$4\frac{1}{4}$	Dito bet. Amst.	5	7[…]
Portugal.			Dito letter B. .	5	7[…]
Londen nieuwe.	5	$36\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{8}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	82[…]
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	82[…]

Mexic.; te Lond. 3 pct. $23\frac{15}{16}$, $24\frac{1}{16}$, $\frac{1}{16}$; [...] $23\frac{15}{16}$, $24\frac{1}{16}$, $\frac{1}{16}$; Gren., te Lond. Uitg. $6\frac{3}{8}$.

Ten gevolge van veelvuldige koop-orders, welke op [...] buitenlandsche noteeringen in de hoofdsoorten der [...] effecten plaats hadden, waren de prijzen algemeen [...] beter. Inzonderheid was de vraag naar Certif. Sp. [...] levendig.

FRANKFORT, Vrijdag 4 Aug. Metaliek 5[…] Spanje binnenl. 3 pct. 34; dito 1 pct. $18\frac{5}{8}$.

PARIJS, Vrijdag 4 Augustus. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 9[…] 3 pct. 70.95; Sp. binn. 3 pct. 34; dito 1 pct.[…]

WEENEN, Donderdag 3 Augustus. N. Metall. [...] lett. B. 96; Lomb. $96\frac{1}{2}$; Bankactien 1256; W[…] den 12.13; dito op Parijs $146\frac{3}{4}$; Loten v. fl. 250 [...] ver $24\frac{1}{2}$; N. Leen. $88\frac{1}{8}$.

Er zijn aanzienlijke kooporders voor Metallie[…] tueerd.

MADRID, Dingsdag 1 Augustus. Sp. 3 pct.[…] dito nieuwe 1 pct. $19\frac{3}{16}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gra[…]